

الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

یاسر مهری خانیکی^۱، علی محمد احمدوند^۲، محمدرضا نواب اصفهانی^۳، مهران کشتکار^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰

چکیده

افراد و اجزای نهاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از روزهای نخست شکل‌گیری آن، در راستای اجرای مأموریت ذاتی خود و به تبع درگیری در عرصه‌های متعدد و متنوع، دانش تجربی گرانمایی را در طیف گسترده‌ای از موضوعات، در سطوح مختلف سازمان و در وسعت جغرافیایی قابل توجهی به‌دست آورده و در گنجینه حافظه سازمانی خود انباشته است. پژوهش حاضر، در جهت پیشگیری از فراموشی این گنجینه ارزشمند و پیشگیری از انقطاع دانشی بین نسل‌های سپاه، به‌دنبال تدوین و ارائه الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. نوع تحقیق حاضر بر اساس هدف، توسعه‌ای-کاربردی، بر اساس ماهیت داده‌ها، آمیخته و بر اساس روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، اسنادی است. جامعه آماری این تحقیق از میان صاحب‌نظران، فعالان و ذینفعان و مرتبطین با موضوع مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به تعداد جمعا ۳۱ نفر است.

نتایج این تحقیق حاکی از این است که الگوی مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مشتمل بر ۱۰ بُعد به‌ترتیب اولویت، شامل فناوری اطلاعات و ارتباطات، عوامل فرهنگی، شبکه‌سازی و توانمندسازی، نظامات و استانداردها، پشتیبانی و حمایت، سیاست‌گذاری و مدیریت، عوامل محتوایی، عوامل انسانی، عوامل محیطی و ظرفیت‌های دانشی و ۸۸ مولفه است.

کلیدواژه‌ها: مستندسازی، مدیریت دانش، تجربه، دانش تجربی، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

۱. دانشجوی دکترای رشته مدیریت راهبردی دانش دانشگاه عالی دفاع ملی؛ نویسنده مسئول؛ رایانامه:

persianguit@gmail.com

۲. استاد، گروه سیستم‌ها، دانشگاه ایوان کی، تهران، ایران.

۳. عضو هیئت علمی دانشگاه جامع امام حسین^(ع).

۴. استادیار مدیریت راهبردی دانش دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران.

Experiential knowledge documentation model of Islamic revolution guards corps

Yaser Mehri khaniki¹ & Ali Mohamad Ahmadvand² & Mohamad reza Navab esfahani³ & Mehran Keshtkar⁴

Abstract

People and components of the Islamic revolution guards corps from the first days of its formation, in line with the implementation of its inherent mission and as a result of conflict in many and diverse fields, have acquired valuable experimental knowledge in a wide range of subjects, at different levels of the organization and in the geographical area. It has gained attention and accumulated in its organizational memory. In order to prevent the forgetting of this valuable treasure and to prevent the knowledge gap between the generations of the organization, the current research seeks to compile and present a model for documenting the experimental knowledge of the Islamic revolution guards corps.

The type of current research; Based on the purpose, e-application development, based on the nature of the data, is quantitative and based on the methods of collecting data and information, it is documentary. The statistical population of this research is among the experts, activists and beneficiaries and those related to the issue of documenting empirical knowledge in the Islamic revolution guards corps, totaling 31 people.

The results of this research indicate that the model of documenting experimental knowledge in Islamic revolution guards corps consists of 10 dimensions in order of priority, including information and communication technology, cultural factors, networking and empowerment, systems and standardization, support and support, policy making and management, factors content, human factors, environmental factors and knowledge capacities and 88 components.

Keywords: documentation, knowledge management, experience, experimental knowledge, Islamic revolution guards corps.

1 . Ph.D. student of Knowledge Strategic Management in Supreme National Defense University. Tehran. Iran, and Responsible Author Email: persiangift@gmail.com

2 . Professor, Systems Department, Ivankay University, Tehran, Iran.

3 . Faculty member of Imam Hossein University, Tehran. Iran

4 . Assistant professor of Supreme National Defense University. Tehran. Iran

۱. مقدمه و بیان مسئله

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به موجب اصل ۱۵۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، وظیفه نگهداری از انقلاب و دستاوردهای آن^۱ را بر عهده دارد و همچنین به فرمایش حضرت امام خامنه-ای (مد ظله العالی)، "سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، رکن رکن و پایه‌ی محکم دفاع از انقلاب و به تعبیر امام عزیزمان (ره)، یکی از دو بازوی نیرومند مسلح جمهوری اسلامی"^۲ و "یکی از پرافتخارترین مجموعه‌ها است"^۳. افراد و اجزای این نهاد مقدس از روزهای نخست شکل‌گیری آن، در راستای اجرای مأموریت ذاتی خود و به تبع درگیری در عرصه‌های مختلف نظامی، امنیتی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... و حل مسائل مختلف و متعدد این حوزه‌ها، دانش تجربی گران‌بهای را در طیف گسترده‌ای از موضوعات، در سطوح مختلف سازمان و در وسعت جغرافیایی قابل توجهی به دست آورده و در گنجینه حافظه سازمانی خود انباشته و با توجه به نو بودن مداوم تهدیدات، مسائل، چالش‌ها و ...، این دانش تجربی نیز روز به روز در حال افزایش است.

با نگاهی کوتاه به فرمایشات امامین انقلاب اسلامی به اهمیت فوق‌العاده موضوع مستندسازی دانش تجربی سپاه پی می‌بریم. حضرت امام خمینی (رحمة الله علیه) می‌فرمایند: "... و حتی در شرایط بازسازی نیروهای مسلح، باید بزرگترین توجه ما به بازسازی نیروها و استعدادها و انتقال تجارب نظامی و دفاعی به کلیه آحاد ملت و مدافعان انقلاب باشد ..."^۴. همچنین مقام معظم رهبری (مد ظله-العالی) در این خصوص می‌فرمایند: "تجربه‌های متراکم انقلاب را، تجربه‌های انبوه این ۳۷ سال را تدوین کنید. این یک کار علمی است. یک پژوهش علمی-تاریخی است."^۵

معظم له در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی به تاکید مجدد بر این دغدغه پرداخته و می-فرمایند: "برای برداشتن گام‌های استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت؛ اگر از این راهبرد غفلت شود، دروغ‌ها به جای حقیقت خواهند نشست و آینده مورد تهدیدهای ناشناخته قرار خواهد

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۲. بیانات در دیدار با کارگران و معلمان - ۱۳۶۹/۲/۱۲

۳. بیانات در دیدار مجمع عالی فرماندهان سپاه - ۹۸/۷/۱۰

۴. صحیفه امام خمینی (ره) - جلد ۲۱ - صفحه ۱۳۴

۵. بیانات در مراسم دانش آموختگی دانشجویان افسری و تربیت پاسداری دانشگاه امام حسین (ع) - ۳/۳/۹۵

گرفت.^۱ بررسی بیانیه گام دوم نشان می‌دهد که ایشان فقط یک بار و آن هم در این مورد از کلمه راهبرد استفاده می‌کنند.

همچنین فرمانده محترم کل سپاه در این خصوص می‌فرماید: "حال که نسل قدیم سپاه در دوران آخر خدمت خود هست و باید سپاه را تحویل نسل جدید بدهد، باید بدانیم چگونه تجربه گران‌بهای این سی و چند سال سپاه به نسل جدید منتقل شود."^۲

از این منظر، اهتمام به مستندسازی دانش تجربی به‌دست آمده توسط سپاه در گام اول انقلاب اسلامی و بهره‌گیری از آن برای عملکرد بهتر در گام دوم و همچنین وجود برنامه مدون برای ثبت دقیق و به‌هنگام دانش تجربی که در گام دوم به دست خواهد آمد به‌عنوان یک دغدغه برای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مطرح است.

لیکن مسئله این است که مستندسازی این دانش تجربی ارزشمند، در طول این سال‌ها و باوجود اقدامات شایسته، به‌علت فقدان و یا نقص در الگوی مستندسازی دانش تجربی با توفیق کامل مواجه نشده است.

از این‌رو، این مقاله با در نظر گرفتن نقش‌آفرینی سپاه در گام اول انقلاب اسلامی و اینکه سپاه در گام دوم نیز دارای نقشی ویژه و تعیین‌کننده است و برای تحقق فرمایشات و تأکیدات مکرر امامین انقلاب اسلامی و سیاست‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، به‌دنبال طراحی و ارائه الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است.

۲. مبانی نظری

۲-۱. مستندسازی

مستندسازی باعث ایجاد حافظه سازمانی شده و حافظه سازمانی نه تنها با فراموشی سازمانی مبارزه می‌کند، بلکه منجر به حفظ دانش برای دسترسی و استفاده دوباره از آن در آینده می‌شود (دالکر، ۲۰۰۱). علاوه بر این، انسان به‌دلیل محدودیت ظرفیت ضمیر خودآگاه، قادر به حفظ و یادآوری تمامی مطالب به طور فی‌البداهه و کامل نیست و از طرف دیگر، دانشمندان معتقدند هر فرد نباید تجربیات خود را ملک شخصی دانسته و به‌عنوان سرقتی و سرمایه حریفه خود قرار دهد (زمانی، قهرمانی، توفیقی و ابوالقاسمی، ۱۳۹۳).

۱. بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به ملت ایران

۲. سرلشگر سلامی - فرمانده محترم سپاه - جشنواره امام علی (ع) - ۱۳۹۲/۱۲/۲۸

۲-۲. تجربه و تجربه نگاری

یکی از اشکال دانش در عرصه سازمانی، تجربه^۱ است. تجربه در زبان و ادبیات پارسی به معنای آزمایش، امتحان و آزمودن می‌باشد. در ادبیات انگلیسی نیز تجربه، آگاهی به‌دست آمده از مشاهده یا انجام دادن کاری در یک مقطع زمانی خاص، به‌ویژه در انجام کاری مشترک با شخصی دیگر به‌دست می‌آید، معنا می‌شود. از این‌رو، تجربه به کارهایی بازمی‌گردد که پیش‌تر انجام شده‌اند (متولیان، ۱۳۹۱). تجربه، عبارت از بیان مشاهدات، تجزیه و تحلیل، اندازه‌گیری، ثبت، مقایسه، تمثیل، طبقه‌بندی و تعریف فعل و انفعالات پدیده‌ها است. در تئوری‌پردازی، روابط بین حقایق از راه تجربه کشف و تعیین می‌شود (داوری، ۱۳۷۸). در تعریف دیگری، تجربه فرایند حصول دانش یا مهارت در یک مقطع زمانی خاص است که از طریق مشاهده و انجام کاری معین به‌دست می‌آید (انواری؛ رستمی و شهابی، ۱۳۸۸). مجرب یا متخصص به فردی اطلاق می‌شود که در زمینه‌ای خاص از دانشی عمیق برخوردار بوده و با تمرین و تجربه‌ای که در مقاطع و شرایطی خاص آموخته، در عمل آزموده و آبدیده شده است (متولیان، ۱۳۹۱).

تصویری تاریخی وقایع و پدیده‌هایی است که امکان مشاهده و درک شرایط و اتفاقات جدیدی را به‌وجود می‌آورد که ارتباط بین آنچه را که اکنون در حال شکل‌گیری است با آنچه را که قبلاً اتفاق افتاده ایجاد می‌کند. بنابراین تصورات آنچه را که باید رخ دهد به دانش آنچه اتفاق می‌افتد تغییر می‌دهد (حمیدی زاده، ۱۳۹۰). تجربه، درس‌های حاصل از ایده‌ها و اندوخته‌های کاری است که فرد در طی سنوات خدمت بر پایه موفقیت‌ها، شکست‌ها، کامیابی‌ها و ناکامی‌ها کسب کرده است (همان: ۹۴).

تجربه‌نگاری فرایند جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات مرتبط با رخداد واقعی سازمانی و مستندسازی آن است. هر تجربه به نتایج کمی-کیفی خاصی انجامیده و تجربه‌نگار در جریان آن بوده و احیاناً در تمام یا بخشی از آن ایفای نقش کرده و احتمال می‌دهد بتواند آموزه‌های تجربی از آن استنباط کند. (خاکی، ۱۳۸۸)

۲-۳. دانش تجربی

شناخت دانش تجربی، شناختی پابرجا (proven) است. تئوری‌های (theory) دانش تجربی، با روشی سخت‌گیرانه از رویدادهایی تجربی (facts of experience) گرفته می‌شوند که با دریافت (observation) و آزمایش به‌دست می‌آیند. دانش تجربی بر پایه دیدنی‌ها، شنیدنی‌ها، بسودنی‌ها و نیز ... استوار است. پندارها و گرایش‌های (preference) هیچ کس و انگاره‌های درونی در دانش تجربی جایی ندارند. دانش تجربی، دانشی برونی (objective) است. شناخت تجربی، شناختی استوار است؛ زیرا بیرون از ذهن، پابرجا شده است. ج. ج. دیویس^۱ در کتابش درباره روش دانش تجربی می‌نویسد: "دانش تجربی، ساختاری است که بر پایه رویدادها پی‌ریزی شده است"

۲-۴. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت فرماندهی عالی مقام رهبری که هدف آن نگرانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و کوشش مستمر در راه تحقق آرمان‌های الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی است.

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی که در نخستین روزهای پیروزی این انقلاب تشکیل شد، برای ادامه نقش خود در نگرانی از انقلاب و دستاوردهای آن پابرجا می‌ماند. حدود وظایف و قلمرو مسئولیت این سپاه در رابطه با وظایف و قلمرو مسئولیت نیروهای مسلح دیگر با تأکید بر همکاری و هماهنگی برادرانه میان آنها به وسیله قانون تعیین می‌شود (قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصل ۱۵۰).

۳. پیشینه شناسی تحقیق

دهقان‌پور و امامی (۱۴۰۱) در مقاله‌ای تحت عنوان "مستندسازی آموزش سنتی در حرفه زیلوبافی (مطالعه موردی: شهر میبد) بیان می‌دارند که زیلوبافی از جمله هنرهای قدیمی و ریشه دار در استان یزد و شهرستان میبد است. مسئله پژوهش بررسی آموزش و به‌عبارت دیگر چگونگی

ارتباط بین استاد و شاگرد در حرفه زیلوبافی است. پرسش بنیادین مقاله چگونگی روابط بین استاد و شاگرد و توصیف شکل‌گیری این رابطه از زوایای مختلف و پاسخ به سؤالات فرعی‌تر همچون سن و جنسیت شاگردان، نوع رابطه بین استاد و شاگرد، دستمزد اساتید، مراحل و دوره‌های یادگیری، شیوه‌های یادگیری و یاددهی، چگونگی انتخاب استاد و معیارهای آن و ... است (دهقان‌پور و امامی میبدی، ۱۰۱: ۷۳-۹۳).

عالی زاده و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله ای با عنوان "ارائه الگویی جهت مستندسازی تجربیات مدیران به منظور ارتقاء کیفیت دوره‌های آموزشی سازمان تامین اجتماعی" بیان می‌دارند که امروزه به مستندسازی تجربیات مدیران توجه زیاد شده است، به همین دلیل ضرورت دارد تا عوامل مؤثر بر آن را شناسایی کرد تا بتوان راهکارهایی به منظور بهبود مستندسازی تجربیات مدیران ارائه کرد (عالی‌زاده؛ حسین‌پور و برکت، ۱۴۰۱: ۳۹۸-۴۱۰).

عبدللهی و ولدبگی (۱۴۰۱) در مقاله ای تحت عنوان "مستندسازی تحولات پل شهرستان، کهن ترین پل اصفهان بر پایه اسناد توصیفی و تصویری با بهره‌گیری از واقعیت افزوده" بیان می‌دارند که تکنولوژی واقعیت افزوده امکانات بسیاری در اختیار پژوهشگران قراردادده است. این تکنولوژی در جهت بازنمایی و مستندسازی کالبد بناهای تاریخی که از بین رفته اند و یا کالبد گذشته خود را از دست داده اند، به کار گرفته شده است (عبداللهی و ولی‌بیگ، ۱۴۰۱: ۴۳-۵۴).

سروری و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله خود با عنوان "مستندسازی و به اشتراک‌گذاری دانش در پارک‌های علم و فن‌آوری دانشگاهی" اظهار می‌دارند که در این پژوهش تلاش می‌شود تا با بررسی دیدگاه متخصصان، مدل‌های پارادایمی تبیین‌کننده شرایط و عوامل مؤثر و مداخله‌گر برای ارائه خدمات مستندسازی و به اشتراک‌گذاری دانش در شرکت‌های دانش بنیان پارک‌های علم و فناوری تبیین شود.

روش پژوهش کیفی مبتنی بر رویکرد نظریه داده‌بنیاد است. ابزار جمع‌آوری داده‌های کیفی مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و روش نمونه‌گیری از نوع هدفمند با رویکرد نظری است (سروری؛ زره‌ساز؛ حسن‌زاده و آخش، ۱۴۰۱).

عاطفه سادات موسوی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله ای با عنوان "طراحی و اجرای ابزار سریع وضعیت مستندسازی پزشکان بخش اورژانس" بیان می‌کنند که مستندسازی پرونده توسط پزشکان در بخش اورژانس اهمیت به سزایی دارد. زیرا تعیین کننده خدمات مورد نیاز بیمار در سرویس

بعدی است (موسوی؛ یوسفی؛ جمالی؛ معراجی و فضائلی، ۱۴۰۰: ۵۲-۶۱).

شولز^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در مقاله خود با عنوان "پتانسیل مقیاس پذیری دانش تجربی در مورد باهاوس" می‌نویسند: آزمایشگاه‌های دنیای واقعی پتانسیل تسریع دگرگونی‌های سریع شهری را از طریق آزمایش‌های دنیای واقعی دارند. آزمایشگاه‌های دنیای واقعی که با ماهیت نسبتاً رادیکال، پاسخگو و مکان خاص مشخص می‌شوند، با محدودیت‌هایی در مقیاس‌بندی دانش تجربی روبرو هستند (شولز؛ برانو؛ برنت و شک^۲، ۲۰۲۲: ۸-۱).

میلر^۳ و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله خود با عنوان "FRAME-IS"، چارچوبی برای مستندسازی اصلاحات در راهبردهای پیاده سازی در مراقبت‌های بهداشتی" بیان می‌دارند که استراتژی‌های پیاده‌سازی برای اطمینان از اینکه شیوه‌های مبتنی بر شواهد با موفقیت در عملکرد بالینی معمول گنجانده می‌شوند، ضروری هستند. با این حال، چنین استراتژی‌هایی اغلب برای تناسب با جمعیت‌ها، تنظیمات و زمینه‌های محلی اصلاح می‌شوند. در حالی که چنین اصلاحاتی می‌تواند برای موفقیت پیاده سازی حیاتی باشد، ادبیات مستندسازی و ارزیابی آنها تقریباً وجود ندارد (میلر؛ بارنت؛ بومن و گات^۵، ۲۰۲۱: ۱-۱۲).

بررسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه مستندسازی دانش تجربی حاکی از آن است که سیر فزاینده‌ای از پژوهش‌های مختلف، حول محور استخراج و به اشتراک‌گذاری دانش تجربی کارکنان و مستندسازی این دانش از طریق استانداردسازی فرآیندهای کاری صورت گرفته است. پژوهش‌های صورت گرفته، تجربه را به‌عنوان یکی از منابع مهم یادگیری و دانش در نظر گرفته و بر آن تاکید دارند و البته بر این نکته نیز تاکید شده است که مدیریت دانش تجربی در سازمان‌ها امری ضروری است. اکثر پژوهش‌ها، بر ثبت و مستندسازی دانش تجربی کارکنان و استانداردسازی فرایندهای کاری تاکید داشته‌اند زیرا معتقدند تکنولوژی ثبت و مستندسازی دانش می‌تواند به کارکنان کمک کند تا دانش مورد نیاز به کار خود را در زمان و مکانی که به آن احتیاج دارند به راحتی به‌دست آورند و در زمان و مکان لازم به همکاران خود انتقال دهند و این چیزی نیست جز مدیریت دانش.

1. Schulze

2. Schulze- Bonhage A, Bruno E, Brandt A, Shek A

3. Miller

4. Framework for Reporting Adaptations and Modifications to Evidence-based Implementation Strategies (FRAME-IS)

5. Miller, C. J., Barnett, M. L., Baumann, A. A., Gut

از طرف دیگر، بررسی‌ها بیانگر این است که تعدادی از مطالعات صورت گرفته به مبانی و ماهیت، اهمیت و ضرورت و نقش مستندسازی تجارب در سازمان پرداخته و تعدادی نیز بر روی الگوها، تکنیک‌ها و نظامات مستندسازی تجارب تمرکز نموده‌اند.

وجه تمایز تحقیق حاضر نسبت به موارد گذشته این است که الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، برای اولین بار از طریق این پژوهش و با در نظر گرفتن ملاحظات ساختاری و بافتاری نهاد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با گستردگی در جغرافیای عمل و و تنوع و تعدد در ماموریت‌های واگذار شده تدوین شده است.

۴. مفهوم‌شناسی

۴-۱. مستندسازی

مستندسازی یعنی ثبت (مکتوب نمودن)، گردآوری، تنظیم و تدوین، دسته بندی و نگاهداری اطلاعات و مفاهیمی که خود از فعالیتی هدفمند، دقیق و منظم حکایت دارد. به‌واقع مستندسازی برقراری ارتباط اسنادی بین اقدام‌های مختلف انجام یک فعالیت یا مجموعه ای از فعالیت‌هاست. مستندسازی تجربیات بیشتر یک متدولوژی برای ثبت، انتقال، ارائه تجربیات کسب و کار به منظور استفاده جمعی به دیگران است (الهی؛ بهاری فر و صالحی، ۱۳۸۳).

۴-۲. دانش

از نظر داونپورت و پروساک^۱ (۱۹۹۸) دانش، مخلوط سیالی از تجارب، ارزش‌ها، اطلاعات و نگرش‌های کارشناسی نظام یافته است که چارچوبی برای ارزشیابی و بهره‌گیری از اطلاعات و تجارب به‌دست می‌دهد. دانش، در ذهن دانشور به‌وجود آمده و به‌کار می‌رود و در سازمان‌ها نه تنها در مدارک و ذخایر دانش، بلکه در رویه‌های کاری، فرآیندهای سازمانی، اعمال و هنجارهای سازمانی نیز مجسم می‌شود (دونپورت و پروساک^۲، ۱۹۹۸).

۴-۳. تجربه

تصویری تاریخی وقایع و پدیده‌هایی است که امکان مشاهده و درک شرایط و اتفاقات جدیدی را به وجود می‌آورد که ارتباط بین آنچه را که اکنون در حال شکل‌گیری است با آنچه را که قبلاً اتفاق افتاده ایجاد می‌کند. لذا تصورات آنچه را که باید رخ دهد به دانش آنچه اتفاق می‌افتد تغییر می‌دهد (حمیدی زاده، ۱۳۹۰).

۴-۴. دانش تجربی

در این پژوهش دانش تجربی معادل تجربه است.

۴-۵. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت فرماندهی عالی مقام رهبری که هدف آن نگهبانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و کوشش مستمر در راه تحقق آرمان‌های الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی است.^۱

۵. روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر در پارادایم اثبات گرایانه و با رویکرد استقرایی صورت گرفته است. نوع تحقیق، بر اساس هدف، توسعه ای-کاربردی، بر اساس ماهیت داده‌ها، کمی و بر اساس روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، اسنادی است. برای گردآوری داده‌ها از روش‌های کتابخانه ای و میدانی و از ابزارهای مصاحبه، گروه کانونی، پرسشنامه و بررسی اسناد و مدارک استفاده شده است. روش انجام تحقیق نیز توصیفی بوده و مدت زمان مورد انتظار اجرای این پژوهش بهار و تابستان سال ۱۴۰۲ در قلمرو مکانی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است.

در مطالعه حاضر، با هدف کشف الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ضمن بررسی اسناد و مدارک مرتبط و تشکیل گروه‌های نخبگی، مصاحبه با ۱۰ نفر از خبرگان انجام شد. خبرگان از میان صاحب‌نظران، فعالان و ذینفعان و مرتبطین با موضوع

مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شامل مدیران و اساتید، کارشناسان در سطح نهادهای سیاست‌گذار، نهادهای بهره‌بردار و کاربر در سطوح راهبردی و عملیاتی و نهادهای دانشگاهی سپاه که دارای ویژگی‌های آگاه به اصول و الزامات مستندسازی دانش تجربی، آگاه به وضعیت مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، آشنا به موقعیت و جایگاه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و حتی الامکان دارای تحصیلات تکمیلی باشند، انتخاب شدند.

معیار توقف مصاحبه‌ها، بر اساس رسیدن به مرحله اشباع نظری بوده و زمانی که محقق به این نتیجه رسید که پاسخ‌های داده شده و یا مصاحبه‌های انجام شده با افراد مطلع به اندازه ای به همدیگر شباهت دارند که منجر به تکراری شدن پاسخ‌ها شده و داده‌های جدیدی در آنها وجود نداشته و ورود افراد جدید جمع‌بندی نهایی را تغییر نمی‌دهد، تعداد مصاحبه‌ها را کافی دانست. جامعه آماری این تحقیق برای توزیع پرسشنامه نیز، به تعداد جمعا ۳۱ نفر که دارای ویژگی‌های مشابه مصاحبه شوندگان باشند انتخاب شد.

داده‌های استخراج شده از مصاحبه‌ها و ادبیات جمع‌آوری شده از طریق تحلیل خبرگی، توسط پرسش‌نامه‌ای محقق ساخته در معرض قضاوت خبرگان قرار گرفت. با توزیع پرسشنامه بین خبرگان، بررسی ابعاد و مولفه‌های و میزان اهمیت مولفه‌ها به منظر ارزیابی پاسخگویان گذاشته شد. از تعداد ۱۰۳ مولفه، تعداد ۸۸ مولفه احصا و در هر بُعد اولویت‌بندی شدند.

جدول شماره ۱: پرسشنامه تعیین ابعاد، مولفه‌ها و میزان اهمیت آنها (محقق)

شماره	ابعاد	گویه‌ها	آیا این عامل بر مستندسازی دانش تجربی سپاه موثر است؟	میزان اهمیت این عامل چقدر است؟
۵			بلی	خیر
۱		عامل ۱		(۵-۱)
۲		عامل ۲		
۳		عامل ۳		
...		...		

۵-۱-۱. روایی

روایی پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب لاوشه انجام و نتایج به صورت زیر ارائه می‌شود:

جدول شماره ۲: روایی گویه‌های پرسشنامه

حداقل مقادیر بر اساس ضریب لاوشه	
تعداد متخصصین تعیین کننده روایی	حداقل C.V.R قابل قبول
۱۲	۰,۵۵
برابر محاسبات انجام شده، از تعداد ۱۰۳ گویه ی پرسشنامه تعداد ۸۸ گویه (عامل) روایی لازم برای این تحقیق را دریافت نمودند.	

۵-۱-۲. پایایی

در این تحقیق به منظور سنجش پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه گیری که خصیصه‌های مختلف را اندازه گیری می‌کند به کار می‌رود. به منظور محاسبه پایایی، پرسشنامه در نمونه ای با حجم ۳۱ نفر توزیع و پایایی آن از طریق ضریب آلفای (α) کرونباخ^۱ محاسبه شد. ضریب به دست آمده ۰/۹۱۲ است که نشان‌دهنده پایایی بالای پرسشنامه است.

۶. یافته‌ها و تجزیه و تحلیل داده‌ها

۶-۱. توصیف وضعیت پاسخگویان

- میزان تحصیلات

جدول شماره ۳: میزان تحصیلات پاسخگویان

میزان تحصیلات	تعداد	درصد
کارشناسی	۲	۶٪
کارشناسی ارشد	۹	۲۹٪

دکتری	۲۰	٪۶۵
کل	۳۱ نفر	۱۰۰ درصد

• سنوات خدمتی

جدول شماره ۴: سنوات خدمتی پاسخگویان

سنوات خدمتی	تعداد	درصد
کمتر از ۱۰ سال	۱	٪۳
بین ۱۱ تا ۲۰ سال	۵	٪۱۶
بین ۲۱ تا ۳۰ سال	۲۰	٪۶۵
بیش از ۳۰ سال	۵	٪۱۶
کل	۳۱ نفر	۱۰۰ درصد

• جایگاه شغلی

جدول شماره ۵: جایگاه خدمتی پاسخگویان

جایگاه	تعداد	درصد
جایگاه ۱۶	۲	٪۶
جایگاه ۱۷	۱۰	٪۳۲
جایگاه ۱۸	۱۵	٪۴۸
جایگاه ۱۹	۲	٪۶
هیئت علمی	۲	٪۶
کل	۳۱ نفر	۱۰۰ درصد

• محل خدمت

جدول شماره ۶: توزیع پاسخگویان بر اساس محل خدمت

محل خدمت	تعداد	درصد
نهادهای سیاست گذار	۷	٪۲۳

نهادهای بهره‌بردار و کاربر در سطوح راهبردی و عملیاتی	۱۹	۶۱٪
نهادهای دانشگاهی سپاه (صف)	۵	۱۶٪
جمع کل	۳۱ نفر	۱۰۰ درصد

۶-۲. ابعاد و مولفه‌های موثر بر مستندسازی دانش تجربی سپاه

با توزیع پرسشنامه بین خبرگان، بررسی ابعاد و مولفه‌های و میزان اهمیت مولفه‌ها به منظر ارزیابی پاسخگویان گذاشته شد. از تعداد ۱۰۳ مولفه، تعداد ۸۸ مولفه به شرح جدول زیر احصا و در هر بُعد اولویت‌بندی شدند.

جدول شماره ۷: ابعاد و مولفه‌های مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (محقق)

ردیف	ابعاد	ردیف	مولفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
۱	پشتیبانی و حمایت	۱	حمایت و پشتیبانی فرماندهان و مدیران ارشد	4.35	۲/۹۲
		۲	حمایت‌های هدفمند مادی و معنوی	4.19	
		۳	تعهد و مسئولیت‌پذیری بهره‌برداران به بهره‌گیری	4.19	
		۴	اعتماد فرماندهان، مدیران و پاسداران به سپاه، فرآیندها و ساز و کارها	4.03	
		۵	حمایت‌های قانونی و حقوقی	3.9	
		۶	حمایت از مالکیت فکری و معنوی	3.9	
		۷	ایجاد تسهیلات آموزشی	2.97	
۲	سیاست‌گذاری و مدیریت	۸	نقش آفرینی موثر معاونت‌های س.ف. کل، دانشگاه‌ها، مراکز علم و فناوری و آموزشی	4.26	۳/۷۸
		۹	ساختار سازمانی رسمی	4.13	
		۱۰	نظریه‌پردازی، الگوسازی و راهبردنمایی مبتنی بر دانش تجربی مستند شده	3.97	
		۱۱	کیفیت سنجی مستمر دانش تجربی	3.97	
		۱۲	احساس و چشم انداز مشترک پاسداران، فرماندهان و مدیران	3.97	

ردیف	ابعاد	ردیف	مؤلفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
		13	اسناد بالادستی، نظامات، برنامه‌ها، راهبردها و سیاست‌ها	3.87	
		14	وجود اداره تجربه نگاری	3.87	
		15	پایش و ارزیابی مستمر کیفیت و کارآمدی برنامه‌ها	3.84	
		16	ارزیابی مستمر کیفیت عملکرد شبکه اجرایی	3.77	
		17	دیپلماسی علمی فعال بین مراکز مستندسازی	3.65	
		18	ارزیابی مستمر کیفیت عملکرد شبکه ستادی	3.55	
		19	رصد مداوم ابزارها، الگوها و روش‌ها	3.39	
3	شبکه‌سازی و توانمندسازی	20	مهارت پاسداران، فرماندهان و مدیران سپاه در مستندسازی	4.23	۳/۹۶
		21	تیم‌سازی، شبکه‌سازی و تربیت مربیان توانمند	4	
		22	مهارت‌های فنی و دانشی مهندس دانش، مجریان پروژه‌ها، مصاحبه گران و ...	3.97	
		23	تدوین متن و محتوای بومی آموزشی و توانمندسازی	3.9	
		24	تدریس دانش تجربی مستند شده در دوره‌های آموزشی	3.87	
		25	برگزاری جلسات توجیهی، آموزشی و توانمندسازی	3.77	
4	ظرفیت‌های دانشی	26	شبکه ستادی توجیه، آموزش دیده و مسلط	3.87	۳/۴۹
		27	شبکه پژوهشگران متخصص	3.84	
		28	زیرساخت‌های آموزشی و تحقیقاتی مرتبط در داخل سپاه	3.81	
		29	ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود در دانشگاه‌ها و مراکز علمی سپاه	3.71	

ردیف	ابعاد	ردیف	مؤلفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
5		30	مراکز متداخل در دانشگاه‌های سپاه و معاونت‌های ذی ربط	3.61	
		31	حضور فارغ التحصیلان مقاطع ارشد و دکتری	3.39	
		32	پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش بنیان	3.35	
		33	ظرفیت‌ها و توانمندی‌های موجود در دانشگاه‌ها و مراکز علمی خارج از سپاه	3.19	
		34	زیرساخت‌های آموزشی و تحقیقاتی مرتبط در خارج سپاه	3.06	
		35	تعامل‌گرایی و استفاده از ظرفیت‌های ملی و بین‌المللی	3.03	
5	عوامل انسانی	36	انگیزه پاسداران، مدیران و فرماندهان	4.23	۳/۷۶
		37	نظام یکپارچه عوامل انگیزشی غیرمالی	4.19	
		38	صداقت، شهامت، دقت و اخلاق پاسداران، مدیران و فرماندهان	4.06	
		39	جذب، تربیت و ارتقاء پژوهشگران، دانشوران و تیم‌های تخصصی	3.97	
		40	دسترسی سخت به پاسداران مجرب	3.87	
		41	روحیه خلاقیت و نوآوری در بین پاسداران، مدیران و فرماندهان	3.87	
		42	هویت رسمی شبکه ستادی	3.68	
		43	احتکار دانش تجربی و انحصارطلبی در به اشتراک گذاری آن	3.42	
		44	پیچیدگی ناشی از سمت و شخصیت پاسداران مجرب	3.23	
		45	مشخصات و ویژگی‌های عمومی پاسداران	3.1	
6	فرهنگ سازمانی	46	منزلت و تکریم محققان، مجریان و مجریان	4.1	۳/۹۷
		47	فرهنگ سازمانی حاکم بین پاسداران، فرماندهان و	4.1	

ردیف	ابعاد	ردیف	مؤلفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
			مدیران		
		48	جو اعتماد میان عناصر فعال در عرصه مستندسازی	3.97	
		49	تبلیغات، فرهنگ سازی و گفتمان سازی	3.9	
		50	مطالبه‌گری و جریان‌سازی	3.9	
		51	دستورات قرآنی، روایی و ولایی	3.87	
		52	سطحی‌نگری و تبلیغاتی شدن اقدامات	3.74	
7	عوامل محتوایی	53	گسترده‌گی و تنوع مأموریت‌های سپاه	4.19	۳/۸۰
		54	تولید و انتشار خروجی‌ها و محصولات فاخر، ملموس و کاربردی	4.13	
		55	برداشت، تعریف و تصور یکسان پاسداران، فرماندهان و مدیران سپاه	4.03	
		56	گسترده‌گی و تنوع دانش تجربی سپاه	3.97	
		57	طبقه بندی حفاظتی دانش تجربی	3.81	
		58	پیچیدگی و عمق محتوای دانش تجربی	3.81	
		59	ادبیات و دستور زبان فارسی	3.03	
8	عوامل محیطی	60	رخدادها، وقایع و حوادث داخل سپاه	3.84	۳/۶۸
		61	رخدادها، وقایع و حوادث خارج از سپاه	3.52	
9	فناوری اطلاعات و ارتباطات	62	وجود بستر فوایدی با سرعت و کیفیت قابل قبول	4.29	۴/۰۷
		63	اتصال همه یگان‌های به سامانه برخط	4.29	
		64	تجهیزات رایانه‌ای، فنی و حرفه‌ای	4.2	
		65	سامانه‌های به روز و کاربرپسند	4.13	
		66	تعاملات میان ارکان موثر	4.1	
		67	استقرار بانک‌های اطلاعاتی ذخیره ساز	4	

ردیف	ابعاد	ردیف	مؤلفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
		68	شبکه‌های اجتماعی، اتاق‌های گفتگو، وبلاگ‌ها و ...	3.83	
		69	ایجاد پایگاه استنادی دانش تجربی پاسداری از انقلاب اسلامی	3.7	
10	نظامات و استانداردهای	70	هوشمندسازی سپاه	4.4	۳/۹۹
		71	سرعت در شناسایی خبرگان، زمینه‌ها و ... و مستندسازی دانش تجربی	4.37	
		72	انتشار به‌موقع دانش	4.37	
		73	توسعه ادبیات و فهم مشترک	4.3	
		74	نظام دقیق دسته بندی	4.23	
		75	روش‌ها، الگوها و ابزارهای بومی، به روز و موثر	4.13	
		76	نظام یکپارچه مشوق‌های مالی	4.13	
		77	اتصال مستندسازی به نظام آموزش، انتخاب و ارتقاء	4.13	
		78	تدوین و ابلاغ نظامات	4	
		79	طولانی، پیچیده و ناقص بودن فرآیندها	3.9	
		80	فرآیند یکپارچه مستندسازی	3.87	
		81	روش‌های ارزیابی و رسمی‌سازی دانش تجربی	3.87	
		82	قالب، تنوع و مقیاس نشر	3.87	
		83	ارتباط مستمر سیستمی میان ارکان مستندسازی، ارزیابی و رسمی‌سازی	3.83	
		84	نظام اعتبارسنجی، ارزشگذاری و رتبه‌بندی	3.8	
		85	ساز و کارهای موثر و به روز تخصیص و واگذاری منابع مالی	3.8	
		86	قالب نمایش، انتشار و انتقال دانش تجربی	3.77	
		87	دانش، ابزارها و روش‌های مستندسازی که در خارج از سپاه تولید شده	3.53	

ردیف	ابعاد	مؤلفه‌ها	میانگین اهمیت	میانگین کل
		قوانین، مقررات و آیین نامه‌های خارج از سپاه	2.87	

ابعاد و مؤلفه‌های مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به صورت خلاصه در جدول زیر و به ترتیب اولویت آورده شده است:

جدول شماره ۸: ابعاد مستندسازی دانش تجربی سپاه،
میانگین اهمیت و تعداد مؤلفه‌های هر بعد (محقق)

ردیف	بعد	میانگین اهمیت	تعداد مؤلفه
۱	فناوری اطلاعات و ارتباطات	4.07	۹ مؤلفه
۲	عوامل فرهنگی	3.97	۸ مؤلفه
۳	شبکه‌سازی و توانمندسازی	3.96	۷ مؤلفه
۴	نظامات و استانداردسازی	3.96	۲۰ مؤلفه
۵	پشتیبانی و حمایت	3.93	۷ مؤلفه
۶	سیاست‌گذاری و مدیریت	3.85	۱۳ مؤلفه
۷	عوامل محتوایی	3.80	۸ مؤلفه
۸	عوامل انسانی	3.76	۱۱ مؤلفه
۹	عوامل محیطی	3.68	۲ مؤلفه
۱۰	ظرفیت‌های دانشی	3.49	۱۱ مؤلفه

۶-۳. الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

بر اساس پرسشنامه توزیع شده بین خبرگان، ۱۰ بعد و ۸۸ مولفه مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی احصا و می‌توان الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به صورت زیر ترسیم کرد.

شکل شماره ۱: الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (محقق)

۷. نتیجه‌گیری و پیشنهاد

این پژوهش برای استخراج و ارائه الگویی برای مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب

اسلامی صورت گرفته است. با توجه به مسئله‌ای که در مقدمه مطرح شد، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی باید به صورت علمی نسبت به مستندسازی دانش تجربی افراد و اجزای خود اقدام کند. بنابراین، ضرورت دستیابی به الگویی که بتوان از طریق آن به دانش تجربی سپاه دست یافت و با کمک آن از انقطاع بین نسلی پیشگیری کرد، بیش از پیش احساس می‌شود.

در این راستا، یکی از مهم‌ترین گام‌ها برای اقدام عملی در حوزه مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، شناخت ابعاد و مولفه‌های حاکم بر آن در این نهاد مقدس است. در برخورد با این مسئله، محقق به این نتیجه رسید که با استفاده از الگوی پیشنهادی در پژوهش حاضر، سپاه ابعاد و مولفه‌های موضوع مستندسازی دانش تجربی خود را شناخته و قادر خواهد بود با برنامه ریزی بهتری نسبت به این مهم اقدام نماید. لذا این تحقیق با بررسی‌های همه جانبه، ابتدا ابعاد موثر بر مستندسازی دانش تجربی در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و سپس مولفه‌های هر یک را احصا و در قالب یک الگو ارائه کرده است.

همانطور که در جمع‌بندی پیشینه‌ها بیان شد، تحقیقات متعددی در حوزه مستندسازی تجارب کارکنان، خبرگان و مدیران و سازمان‌ها در سطح ایران و جهان صورت گرفته است. لکن اغلب تحقیق‌های اجرا شده به بررسی ضرورت، اهمیت، مفاهیم، روش‌ها و ابزارها پرداخته و این موضوع تا کنون در سپاه بررسی نشده است. ارائه ابعاد و مولفه‌های مستندسازی دانش تجربی برای اولین بار در سطح نهاد سپاه با وسعت زیاد و تعدد مأموریت و البته متناسب با الزامات ساختاری و بافتاری و با توجه به نقش بی بدیل آن، از طریق این تحقیق صورت گرفته است.

بنابراین، تحقیق حاضر با در نظر گرفتن نقش‌آفرینی سپاه در گام اول انقلاب اسلامی و اینکه سپاه در گام دوم نیز دارای نقشی ویژه و تعیین‌کننده در پیش‌روندگی و پیش‌برندگی انقلاب اسلامی خواهد داشت و برای تحقق فرمایشات و تاکیدات مکرر امامین انقلاب اسلامی و سیاست‌های سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، الگوی مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را در جهت شناخت هرچه بهتر ابعاد موضوع و برداشتن گام‌های موثرتر بعدی ارائه کرده است.

نتایج بررسی حاکی از این است که مستندسازی دانش تجربی در سپاه به ترتیب اولویت، شامل ۱۰ بُعد فناوری اطلاعات و ارتباطات، عوامل فرهنگی، شبکه‌سازی و توانمندسازی، نظامات و استانداردهای، پشتیبانی و حمایت، سیاست‌گذاری و مدیریت، عوامل محتوایی، عوامل انسانی،

عوامل محیطی و ظرفیت‌های دانشی است. در ضمن جمعا تعداد ۸۸ مولفه مرتبط با این ابعاد شناسایی شد. در این زمینه پیشنهادات اجرایی و پژوهشی زیر مطرح می‌شود:

پیشنهادهای اجرایی:

۱. طرح راهبردی مستندسازی دانش تجربی برای تعیین اصول، چشم‌انداز، رسالت، اهداف و راهبردهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در موضوع مستندسازی دانش تجربی تدوین و رسمی‌سازی شده و به‌عنوان یک سند بالادستی در این حوزه ابلاغ شود.
۲. زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌عنوان مهم‌ترین بعد احصا شده مدنظر قرار گرفته و نسبت به استقرار زیرساخت‌های سخت‌افزاری و سامانه‌های نرم‌افزاری بومی در این حوزه اقدام شود.
۳. شبکه ستادی و اجرایی مستعد در حوزه مستندسازی دانش تجربی شناسایی شده و ضمن آموزش و توانمندسازی، نسبت به ایجاد انگیزه‌های مادی و معنوی در ایشان جهت اجرای هرچه بهتر مأموریت در حوزه مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اقدام شود.
۴. تدوین نظامات و استانداردهای مرتبط با مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اولویت در دستور کار نهاد مقدس سپاه قرار گرفته و با تعیین نقش راهبران، آفرینان و ذینفعان، ضمن پیش‌بینی این مهم در برنامه‌های پنج ساله و سالانه سپاه، نسبت به پیاده‌سازی و اجرایی‌سازی آن برنامه ریزی و اقدام لازم صورت گیرد.
- معاونت دانش و پژوهش سپاه و اداره تجربه‌نگاری، الگوی احصا و پیشنهاد شده جهت مستندسازی دانش تجربی افراد و اجزای نهاد مقدس سپاه را در میدان عمل به‌کارگیری و اصلاحات احتمالی لازم را برای غنای هرچه بیشتر الگو اعمال کند.

پیشنهادهای پژوهشی

۱. طراحی نظام جامع مستندسازی دانش تجربی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۲. ارائه الگوی راهبردی مستندسازی تجارب متراکم انقلاب اسلامی
۳. ارائه الگوی راهبردی مستندسازی دانش تجربی فرماندهان، مدیران و پاسداران مجرب

۴. ارائه الگوی راهبردی مستندسازی دانش تجربی رویدادها و رخداد‌های مهم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۵. ارائه الگوی راهبردی مستندسازی دانش تجربی موضوعات در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
۶. ارائه الگوی راهبردی فرهنگ سازی، جریان سازی و گفتمان سازی مستندسازی دانش تجربی در سپاه

فهرست منابع

- الهی، ش؛ بهاری فر، ع؛ صالحی، ع. (۱۳۸۳). طراحی ساختار نظام مستندسازی تجربیات سازمانی مدیران. *فصلنامه مدرس علوم انسانی*، ۲۳-۵۲.
- انواری؛ رستمی، ع؛ شهائی، ب. (۱۳۸۸). مدیریت دانش و سازمان یادگیرنده: تحلیلی بر نقش مستندسازی دانش و تجربه. *مدیریت فناوری اطلاعات* ۱(۲)، ۳-۱۸.
- حمیدی زاده، م. (۱۳۹۰). *مدیریت دانش و دانایی، ساختار، فرایندها و راهکارها*. انتشارات یاقوت، ۷۵-۷۶.
- خاکی، غ. (۱۳۸۸). *موردپژوهی سازمانی (روش پژوهشی برای تبیین آموزه‌های علمی از تجربه کاوی)*. کرج: موسسه تحقیقات و آموزش مدیریت.
- چالمرز، آلن فرانسیس، ۱۹۳۹-م (۱۹۹۴). *چیستی دانش تجربی: ارزیابی سرشت و جایگاه دانش تجربی و روش‌های آن*. ترجمه ح. فلسفی و ا. بارانی، تهران: موسسه بوستان کتاب.
- دالکر، ک. (۲۰۰۱). *مدیریت دانش در تئوری و عمل*. (ح. زرگرپور، ح. بریمانی و س. زرآبادی پور، تهران: انتشارات پندار پارس و شرکت مدیریت پروژه‌های نیروگاهی ایران (مپنا).
- داوری، م. (۱۳۷۸). *مستندسازی تجارب مشارکت داخل در ساخت نیروگاه*. تهران: مدیریت و توسعه. *مدیریت و توسعه*.
- دهقان پور، ز و امامی‌مبیدی، ح. (۱۴۰۱). *مستندسازی آموزش سنتی در حرفه زیلوبافی- مطالعه موردی: (شهر میبد) نشریه علمی‌علم و تمدن در اسلام*، سال سوم، شماره ۷۳-۹۳

- زمانی، ا؛ قهرمانی، م؛ توفیقی، ج. و ابوالقاسمی، م. (۱۳۹۳). مستندسازی تجربیات روسای دانشگاه‌ها، ضرورتی در مدیریت دانش دانشگاهی ۸(۲۷). *پژوهش در نظام‌های آموزشی*، ۳۴-۷.
- سروری، م؛ زره ساز، م؛ حسن زاده، م. و آخش، م. (۱۴۰۱). مستندسازی و به اشتراک‌گذاری دانش در پارک‌های علم و فن‌آوری دانشگاهی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*.
- عالی زاده، ع؛ حسین پور، م. و برکت، غ. (۱۴۰۱). ارائه الگویی جهت مستند سازی تجربیات مدیران به منظور ارتقاء کیفیت دوره‌های آموزشی سازمان تامین اجتماعی. *فصلنامه علمی پژوهشی سبک زندگی با محوریت سلامت*، دوره ۶، شماره ۱، ۳۹۸-۴۱۰.
- متولیان، س. (۱۳۹۱). ارائه الگویی کاربردی در مستندسازی تجارب مدیران و خبرگان سازمان. *ماهنامه تدبیر*، تیر، شماره ۲۴۲، ۳۸-۴۳.
- عبداللهی، ن و ولی بیگ، ن. (۱۴۰۱). مستندسازی تحولات پل شهرستان، کهن ترین پل اصفهان بر پایه اسناد توصیفی و تصویری با بهره‌گیری از واقعیت افزوده. *مجله هنر و تمدن شرق*، سال دهم، ۴۳-۵۴.
- موسوی، ع؛ یوسفی، م؛ جمالی، ج؛ معراجی، م و فضائلی، س (۱۴۰۳). طراحی و اجرای ابزار ارزیابی سریع وضعیت مستندسازی پزشکان بخش اورژانس. *مجله اطلاع رسانی پزشکی نوین*؛ دوره هفتم؛ شماره چهارم، ۵۲-۶۱.

References

- Davenport, T, & Prusak, L. (1998). *Working knowledge, how organizations manage what they know*. Boston, MA: Harvard Business School Press,.
- Miller, C. J., Barnett, M. L., Baumann, A. A., Gut. (2021). The FRAME-IS: a framework for documenting modifications to implementation strategies in healthcare. *Implementation Science*, 16(1), 1-12.
- Schulze- Bonhage A, Bruno E, Brandt A, Shek A, Vi. (2022). *Diagnostic yield and limitations of in- hospital documentation in patients with epilepsy*. *Epilepsia*, 1-8.